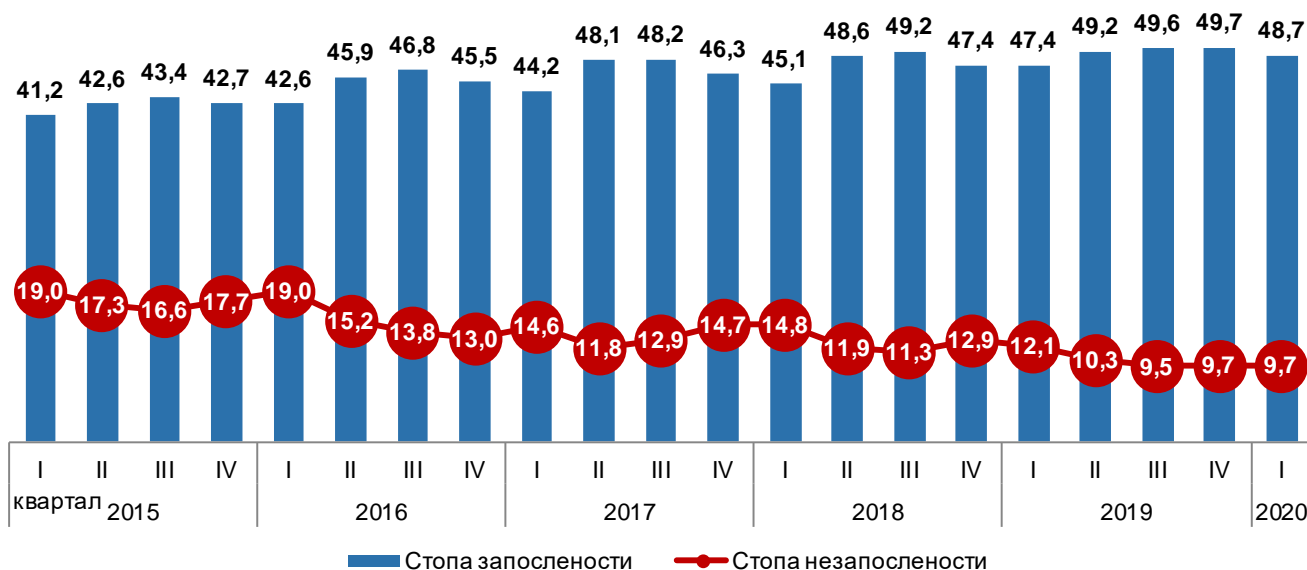

Анкета о радној снази, I квартал 2020.

У првом кварталу 2020. године број запослених износио је 2 877 400, а број незапослених 310 300. Стопа запослености за дати период износи 48,7% а стопа незапослености 9,7%.

Граф. 1. Стопе запослености/незапослености, популација узраста 15 и више година, 2015–2020. (%)

Поређење са истим кварталом прошле године

Међугодишњи раст броја запослених износио је 66 900, док је незапосленост смањена за 76 800. Стопа запослености износила је 48,7%, што је за 1,4 процентна поена (п. п.) више у односу на исти период 2019. године, док је стопа незапослености смањена за 2,4 п. п, на ниво од 9,7%.

У оквиру укупне запослености дошло је до пада неформалне запослености (за 14 800) и раста формалне запослености (за 81 700). Стопа неформалне запослености смањена је за 0,9 п. п. и износи 16,2%.

Поређењем резултата Анкете из првог квартала 2019. и првог квартала 2020. године видљив је неједнак регионални раст запослености у овом периоду. У Београдском региону број запослених увећан је за 41 300 а у Региону Шумадије и Западне Србије за 31 600. Док је у Региону Војводине број запослених остао на истом нивоу, у Региону Јужне и Источне Србије број запослених је мањи за 6 100.

Раст запослености најдоминантнији је у популацији са средњим нивоом образовања (91 600).

Половину новозапослених чине млађи од 35 година (33 200).

Стопа дугорочне незапослености смањена је у односу на први квартал 2019. године за 1,6 п. п. и у првом кварталу 2020. године износи 5,5%.

У поређењу са првим кварталом 2019. године, код младих узраста 15–24 године у првом кварталу 2020. дошло је до истовременог смањења укупне популације за 10 900 и до раста броја запослених за 16 300. Услед наведених промена, стопа незапослености је за 5,1 п. п. нижа у односу на исти период прошле године, и износи 25,5%.

Тзв. NEET стопа, која представља удео младих узраста 15–24 године који нити раде нити су у процесу образовања у укупној популацији младих, износила је 14,6% и, у поређењу са истим периодом прошле године, смањена је за 0,2 п. п.

Процент младих лица старости између 18 и 24 године који су у најбољем случају завршили основну школу и нису наставили даље школовање (у последње четири седмице нису били на школовању или обуци) смањен је у односу на први квартал 2019. године и износио је 6,4%.

Поређење са претходним кварталом

У односу на четврти квартал 2019. године, у првом кварталу 2020. запосленост је смањена за 60 800, од чега је 51 400 у неформалном сектору.

Без запослења су првенствено остали мушкарци, лица старости од 55 до 64 године, као и они са средњим нивоом образовања, док је у категорији високо образованих лица дошло до раста запослености.

Запосленост је смањена у Региону Јужне и Источне Србије (-31 000), Региону Војводине (-27 900) као и у Региону Шумадије и Западне Србије (-13 800), док је у Београдском региону број запослених порастао (+11 900).

Поред тога што је смањена запосленост, дошло је и до смањења незапослености (-3 700) и повећања неактивности (+57 200).

У односу на претходни квартал, стопа запослености је пала за 1,0 п. п., док је стопа незапослености остала на истом нивоу и износила је 9,7% у првом кварталу 2020. године.

У популацији младих узраста 15–24 године забележен је тренд смањења запослености и незапослености у корист неактивности. У овој категорији стопа неактивности повећана је за 2,6 п. п, док су стопе запослености и незапослености смањене за 0,8 и 3,6 п. п. респективно.

Пандемија корона вируса захватила је нашу земљу при крају првог квартала 2020. године, због чега је њен утицај на кретања на тржишту рада у том периоду занемарљив. Промене у првом кварталу 2020, у односу на четврти квартал 2019. године, које би се делимично могле довести у везу са пандемијом, али и са сезонским утицајем, јесу раст стопе неактивности за 1 п. п. и промене у структури запослености.

Посматрано према професионалном статусу, у оквиру формалне запослености ван пољопривреде дошло је до смањења броја samozапослених, и то власника привредних друштава и предузетника, за 17 700, и до повећања броја запослених радника за 17 900 у односу на четврти квартал 2019. године.

У истом периоду, у оквиру неформалне запослености ван пољопривреде, број запослених радника смањен је за 11 800, док је број samozапослених, који обављају остале облике самосталне делатности (молери, керамичари и остали мајстори, таксисти, лица која држе приватне часове итд.) смањен за 30 900.

Основни индикатори, I квартал 2020. године

Стопа активности становништва старог 15 и више година у I кварталу 2020. године износила је 54%, при чему је стопа активности мушкараца 61,3% а жена 47,2%. У поређењу са осталим регионима, у Београдском региону забележена је највећа стопа активности у овом периоду (57,2%), а за њим следи Регион Шумадије и Западне Србије са вредношћу ове стопе од 55,8%. У Региону Војводине и Региону Јужне и Источне Србије забележене су најниже стопе активности, са вредностима од 52,0% и 50,4% респективно.

Стопа запослености становништва старости 15 и више година износила је 48,7%, са вредностима од 55,5% за мушкарце и 42,4% за жене. Београдски регион бележи највећу стопу запослености (53,1%), и прате га Регион Шумадије и Западне Србије и Регион Војводине (49,4% и 47,6% респективно), док Регион Јужне и Источне Србије бележи најмању вредност (44,2%).

Стопа неформалне запослености у наведеном кварталу на нивоу свих делатности износила је 16,2%. Стопа неформалне запослености у делатности пољопривреде¹ достигла је вредност од 57,0%, док је у делатностима ван пољопривреде ова стопа износила 6,6%.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година износила је 9,7%, и то 9,3% за мушкарце и 10,2% за жене. Гледано на нивоу региона, Београдски регион има најмањи проценат незапослених (7,1%), а затим следе Регион Војводине (8,4%) и Регион Шумадије и Западне Србије (11,5%). Као и у претходном периоду, Регион Јужне и Источне Србије има највећи проценат незапослених, што указује вредност стопе незапослености од 12,3%.

Табела 1. Основни показатељи кретања на тржишту рада, I квартал 2020.

	I квартал 2020	Промене у односу на претходни квартал		Промене у односу на исти квартал претходне године	
	(у хиљ.)	(у хиљ.)	%	(у хиљ.)	%
Популација старости 15+	5905,6	-7,4	-0,1	-29,4	-0,5
Активно становништво	3187,7	-64,6	-2,0	-9,9	-0,3
Запослени	2877,4	-60,8	-2,1	66,9	2,4
Формално запослени	2410,2	-9,4	-0,4	81,7	3,5
Неформално запослени	467,2	-51,4	-9,9	-14,8	-3,1
Незапослени	310,3	-3,7	-1,2	-76,8	-19,8
Неактивно становништво	2717,8	57,2	2,1	-19,4	-0,7
	%	(п. п.)			
Стопа активности	54,0		-1,0		0,1
Стопа запослености	48,7		-1,0		1,4
Стопа неформалне запослености	16,2		-1,4		-0,9
Стопа незапослености	9,7		0,0		-2,4
Стопа неактивности	46,0		1,0		-0,1

Анкета је у првом кварталу 2020. године спроведена на узорку од 15 581 домаћинства, од чега је анкетирано 10 773 домаћинства, односно 24 741 лице старости 15 и више година.

Детаљнији подаци могу се наћи у табелама које су део саопштења из Анкете о радној снази за I квартал 2020. (PC10), на адреси: <http://publikacije.stat.gov.rs/G2020/XIs/G20201135.xlsx>.

Методолошка објашњења

Анкета о радној снази представља најобухватнији и једини међународно упоредиви инструмент за праћење кретања на тржишту рада, којим се региструју демографске и социоекономске карактеристике становништва старијег од 15 година.

Главни циљ Анкете је оцењивање обима радне снаге, тј. запосленог и незапосленог становништва, при чему се под запосленошћу подразумева рад и у формалном и у неформалном сектору.

Поред тога, ово истраживање бави се карактеристикама запослености (професионалним статусом запослених лица, њиховом делатношћу, занимањем, правима која остварују на послу) и незапослености (стеченим образовањем, дужином тражења посла, претходним радним искуством), као и карактеристикама неактивног становништва – образовањем, старошћу, извором прихода и спремношћу да се укључе на тржиште рада.

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица стара 15 и више година.

Стопа активности (учешћа радне снаге) представља удео активног становништва у укупном становништву старом 15 и више година.

¹ Делатност пољопривреде обухвата цео сектор делатности Пољопривреда, шумарство и рибарство, као и део сектора Делатност домаћинства као послодавца који се односи на послове у пољопривреди.

Лица која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или натури), као и лица која су имала запослење, али су у тој седмици била одсутна са посла (уз гаранцију повратка), сматрају се **запосленим лицима**.

Стопа запослености представља удео запослених у укупном становништву старом 15 и више година.

Неформалном запосленошћу сматра се рад у нерегистрованим предузећима, рад у регистрованим предузећима без уговора о раду, као и рад помажућих чланова домаћинства.

Стопа неформалне запослености представља удео неформално запослених у укупној запослености.

Према **Класификацији професионалног статуса**, запослени се деле на samozапослене, запослене раднике (који раде за послодавца) и помажуће чланове у породичном послу. У категорији **самозапослених** разликују се следеће подгрупе:

- власник/сувласник предузећа (установе);
- предузетник или ортак у ортакној предузетничкој радњи (СТР,СЗС,СУР, адвокатска канцеларија, ординација и др.);
- лице које остварује уговорену накнаду као доминантни извор прихода – на основи ад хок уговора, ауторских уговора и сл. (тзв. хонорарци или уговораша);
- самостални уметник, спортиста или лице које обавља делатности из области културе, уметности, религије и сл. делатности по основу овлашћења надлежног удружења или регулаторне институције;
- остали непоменути облици самосталног обављања привредне делатности - самосталне занатлије (молер, тапетар), таксиста, лице које држи приватне часове, итд.
- индивидуални пољопривредник.

Незапослена лица су она лица која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа незапослености представља удео незапослених у радној снази (запослени и незапослени) старости 15 и више година.

Стопа дугорочне незапослености представља удео лица незапослених дуже од годину дана у радној снази (запослени и незапослени) старости 15 и више година.

Стопа NEET подразумева учешће лица старости 15–24 године која нису запослена, нису на школовању, нити су на обуци у укупној популацији тог узраста.

Неактивно становништво чине сва лица стара 15 и више година која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У неактивна лица спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа неактивности представља удео неактивног становништва у укупном становништву старом 15 и више година.

За детаљнији опис Анкете и свих дефиниција у вези са радном снагом видети методологију Анкете о радној снази на: www.stat.gov.rs.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).